

Campanya per un futur millor

Pedrada de Sant Cosme contra la desigualtat

Les Dones Sàvies del Prat envien roques de Belchite a 150 dirigents mundials

Les veteranes activistes busquen remoure les consciències dels poderosos

VÍCTOR VARGAS LLAMAS
BARCELONA

Pararien el que no està escrit per veure la cara dels principals mandataris del món quan desemboliquin el paquet que els arribarà aquest Nadal des del Prat de Llobregat i hi trobin la contundent i inesperada presència d'una pedra. Obama, Merkel, Putin, Baixar al-Assad, Rajoy, el Papa... Potser tindran la temptació de mirar el mapa per ubicar el

remitent d'un obsequi tan inquietant, temorosos potser de l'amenaça d'algun grup radical. I, bé, una mica de radicalitat sí que hi ha en la intenció de les Dones Sàvies del barri de Sant Cosme. Però que els polítics no temin per la seva integritat. Aquesta vintena de veteranes activistes només pretenen apedregar simbòlicament la (mala?) consciència dels que tenen molt a dir sobre el frustrat benestar de milions de persones.

La càrrega metafòrica de la campanya *Primera pedra* s'enriquirà a més quan els peixos grossos coneguin la denominació d'origen dels pedrots i font d'inspiració de les sàvies: les ruïnes de la localitat saragossana de Belchite, escenari paradigmàtic de la infàmia de la guerra civil espanyola, que encara avui segueix semiderruïda per impedir que la memòria històrica flaquegi més del compte. «Les pedres es poden fer servir per llançar-les

i fer mal, però també per construir ponts i fer renéixer l'esperança compartida per un altre món possible», exposen a la carta que acompanya la caixa.

«Va ser Belchite com ara és la sala Bataclan o la situació dels palestins a Gaza o el mar que s'empassa els que travessen el Mediterrani desesperats», explica Óscar Rando, coordinador de Grups Associats pel Treball Sociocultural (GATS), que dona cobertura als projectes de les Dones

els testimonis de quatre 'chicas de oro'

EMILIA LAFUENTE

«Fèiem fora els que venien al barri a comprar droga»

«Vull seguir viatjant. Conèixer gent, altres cultures... Espremer al màxim el que em queda de vida». Així es presenta Emilia Lafuente, que als 79 anys desprèn vitalitat, inconformisme i carisma. I bé es mereix posar el colofó daurat a una vida que ha consagrat als al-

tres. Ja ho feia dècades enre-re, quan tenia l'atreuiment d'anar als pisos que tots coneixien a engruixir el cor que cridava als quatre vents que allà s'hi venien drogues. «També fèiem fora dels busos els clients que ja teníem controlats», recorda.

Ha canviat molt el Sant

Cosme que es va trobar a l'arribar-hi, l'any 1969, des de la seva Melilla natal. Avui se sent «orgullosa» de ser partícip d'aquesta transformació, de tenir l'agenda atapeïda fins a dalt de tot d'activitats i d'haver sigut la presidenta de l'associació de persones grans del centre cívic del barri. Un exemple de pragmatisme i tenacitat per als que puguen, aquells que tenen accés a estudis i oportunitats de les quals ella no va disfrutar mai. Aquells que han de ser el seu relleu, però que encara hauran d'esperar per assumir el lideratge: a l'Emilia activista no hi ha qui la jubili. =

CONCHITA CASTELL

«Al meu fill li feien el buit per viure a Sant Cosme»

Tots els esforços de Conchita Castell tenen el nom dels seus fills. A ella li feia mal com a la que més que al seu fill gran se'l miresin «de forma estranya» i no es relacionessin amb ell al principi, a l'institut del Prat de Llobregat, «per venir de Sant Cosme», que lla-

vors era un barri proscrit. Un altre intentiu més per aconseguir centres escolars per a un entorn degradat. Després van arribar les reclamacions perquè s'hi possessin més pupitres i més mestres per poder donar resposta a l'allau del *baby boom*. També van haver d'alçar la veu per dema-

nar «ambulatori» i transports decentes.

Moviment obrer i veïnal actiu al *cinturó roig* barceloní que no hauria prosperat sense l'empenta de les dones, obligades a estar-se a l'ombra en una societat massa patriarcal. «Ens volien fer creure que érem inútils, però no era així. Anàvem per les cases per donar consignes i que no se'n assabentessin els xivatos del règim», recorda. Discreta, però ferma, la Conchita sap esperar el seu moment i relativitza el llegat de l'ahir i la incertesa del demà. «L'única manera de garantir-te un futur és centrar els teus esforços en el present». Paraula de dona sàvia. =

Emilia, María, Conchita i Nico mostren les pedres de Belchite.

Sàvies. «Nosaltres sabem què és ser immigrant, com és de dur deixar casa teva per buscar un futur incert en un altre lloc», explica María Godoy, de 78 anys.

ABUELAS DE PLAZA DE MAYO // Les activistes prenen com a referent «l'actitud exemplar» de les Abuelas de Plaza de Mayo per intentar commoure el món i reparar les injustícies que es van acumulant, explica Conchita Castell. Una campanya per agitar consciències sobre el que no funciona bé: «El medi ambient, la fam, les guerres i l'abús humà», enumera Conchita. Saben del que parlen i tenen tota l'autoritat moral per fer-ho els que fa dècades que s'hi deixen la pell per superar les amenaces que atemptaven contra les seves famílies: pobresa, drogues, desesperança... Canvien els handicaps, però sempre hi ha pedres pel camí. «Veig amb tristesa que el meu nét té dues carreres i només pot fer de punxadiscos», lamenta Emilia La Fuente.

Rando apella al Yes, we can (sí que

Insten líders com Obama, Putin i Merkel a copiar la tenacitat que elles van fer servir per transformar el seu barri

Les pedres són una metàfora, ja que procedeixen del que va ser un cruent escenari de la guerra civil

es pot) d'Obama i el passa pel sedàs de l'experiència de Sant Cosme i de les seves àvies sàvies, de 60 a 85 anys. «Elles han sigut clau per transformar un barri pel qual ningú donava ni un cèntim fa anys. Si una pila de dones grans gairebé sense recursos han canviat el seu entorn, ¿què no podran fer els més poderosos del món?», exposa el membre de GATS. Amb el seu exemple s'ha enviat la missiva a 150 personalitats polítiques, així com a personatges d'interès públic i líders d'opinió de tot el món.

El que faci falta per recompondre un horitzó que les sàvies torren a mirar amb inquietud. «Fa uns anys pensàvem que les nostres fills tindrien un futur millor que el nostre. Avui tinc el cor encogit pel temor d'amar-me'n a l'altra vida sense deixar un món millor per als meus néts», es lamenta María. Han parlat les Dones Sàvies. Ara la pedra és a la teulada dels que manen de veritat. D'ells depèn que sigui una arma llancívola o el fonament d'un demà esperançador. ≡

MARÍA GODOY

«Tot estava per fer, van ser anys d'una lluita ferotge»

María Godoy es va trobar amb un nadó amb paràlisi cerebral en un entorn de barraques a Horta que s'inundava amb massa facilitat. «Lavors jo era molt poca cosa, ningú em feia cas. Però no em vaig rendir i fins i tot vaig escriure a Franco per trobar una llar en condicions per a la meua família».

Per tot això, i per les dificultats del moment, l'arribada a Sant Cosme, lluny d'acovardir-la, li va semblar una nova oportunitat. «Al barri tot estava per acabar, tot s'havia de reclamar i van ser anys d'una lluita ferotge», recorda. I destaca que les seves primeres reivindicacions van ser l'educa-

ció i la sanitat, per garantir que els seus fills tinguessin «un futur en igualtat d'oportunitats».

Atribueix «als pals de la vida» la seva actitud decidida davant els desafiaments. I fa una ganyota quan se li recorda que tothom al barri la té per una dona sàvia. Ella simplifica la tasca explicant que posa la seva experiència i la seva força «al servei dels que ho necessiten». Per necessitar, bona falta faria que algú, des dels grans despatxos, els prestés una mica d'atenció. «Tant de bo tinguin un moment per escoltar aquestes arrugues i que després decideixin el millor per a aquest món», diu. ≡

NICO HERANCE

«No ens costa posar-nos a la pell dels altres»

Que Manu Chao arribi al Prat i se senti com a casa té molt a veure amb les Dones Sàvies. «Sempre pregunta per nosaltres i fins i tot ens va portar a un concert seu a l'Hospitalet, iconvidades a la llotja! Ell ens diu les chicas de oro i per nosaltres és com un fill més», presumeix Ni-

colasa Herance, Nico per als amics i veïna de Sant Cosme des del 1975.

L'enamorament entre l'artista i l'elenc de castes gruppies es va materialitzar al Festival Esperanzah, on elles col·laboren. També han elevat a la categoria d'esdeveniment d'assistència inexcusable el

concurs de sopes del món, una manera d'integrar els nousvinguts en la dinàmica del barri.

La seva hiperactivitat s'amplia amb la seva presència en obres de teatre, campanyes de recollida d'aliments i qualsevol iniciativa local que vulgui garantir el seu èxit. Tothom a la ciutat compta amb elles pel seu entusiasme i la seva empatia. «No ens costa posar-nos a la pell dels altres perquè a aquestes altures de la vida ja n'hem vist de tots colors. Els joves ens ensenyen coses noves i nosaltres els recolzem amb el nostre sentit comú i la nostra experiència», explica Nico. ≡